

GESTIUNEA PROIECTELOR FINANȚATE DIN FONDURI COMUNITARE NERAMBURSABILE – STUDIU DE CAZ

LECT. UNIV. DR. MIHAI DEJU

Universitatea Bacău, Facultatea de Științe Economice
Str. Constantin Mușat, nr. 1, Bacău, jud. Bacău, cod 600092
Telefon: 0722 / 208.411
e-mail: comatbacau@zappmobile.ro

In order to accomplish the joining criteria, the European Union offers unpayable financial assistance to former communist countries in Central and Eastern Europe. The pre-adhesion instruments are mainly directed towards the economical development on long term, towards the investments in transportation and in environment protection and towards the agricultural and rural development.

Beginning with the year 2000 and until the end of 2006, the European Union supports the countries that candidate to the European integration process by three financial instruments: PHARE, ISPA, SAPARD.

But the European Union has financial support programs for the countries that have become members of the European Union, even after 2007, which refer to very well defined thematical domains, such as:

- The Social European Fund, meant to promote jobs and to encourage workers mobility on European Community territory;

- The European Fund For Orientation and Guarantee in Agriculture (referring to the finance of community agricultural politics) – Orientation Section, which contributes to the development and the structural fitting of rural areas with delays in development, by improving the efficiency of production structures, of manufacture and of trade of agricultural and forest products.

- The European Fund for Region Development, which constitute the pillar of region politics and whose help is directed towards the regions left behind from the development point of view, but also towards those who have structural and economical re-conversion difficulties.

- The Financial Instrument for Orientation of Fishing, which is a structural financial instrument directed towards the fishing domain.

Besides these structural funds, there has been a Cohesion Fund since 1993. This fund finances transportation and environment infrastructures in countries whose PIB on an inhabitant is below 90% of the community average. Now, the following countries can benefit by The Cohesion Fund: Greece, Spain, Ireland and Portugal.

Our paper presents the methodology of administration of a certain type of financial support, belonging to PHARE programs, then the finance of some projects through “The Factories and Professional Re-conversion Restructural Program”.

În vederea îndeplinirii criteriilor de aderare la Uniunea Europeană, aceasta asigură asistență financiară nerambursabilă țărilor foste comuniste din Europa Centrală și de Est. Instrumentele de preaderare sunt adresate în principal dezvoltării economice pe termen lung, investițiilor în domeniul transporturilor și al protecției mediului și pentru agricultură și dezvoltare rurală.

Începând cu anul 2000, Uniunea Europeană sprijină statele candidate la procesul de integrare europeană prin trei instrumente financiare: PHARE, ISPA și SAPARD.

Inițial PHARE a fost creat pentru sprijinirea primelor două țări din regiune care au renunțat la regimul comunist și economia centralizată, respectiv Ungaria și Polonia (de aici și numele său: Poland Hungary Aid for Reconstruction of the Economy – Polonia Ungaria Ajutor pentru Reconstrucția Economică).

Pe măsură ce și alte state din centrul și estul Europei au trecut la un regim democratic, acestea au fost incluse, de asemenea, în program.

PHARE s-a concentrat pe trei domenii:

- sprijinirea țărilor candidate să creeze bazele instituționale necesare aderării (pregătirea unui număr mare de funcționari publici, oficiali și experți, de la judecători și inspecți financiari până la inspecți pentru protecția mediului, statisticieni, etc).

- investiții pentru sprijinirea aplicării legislației comunitare, respectiv în infrastructura necesară aplicării legislației similare Uniunii Europene. Câteva exemple de astfel de investiții vizează: achiziționarea de echipamente și software pentru dezvoltarea sistemelor informatice din ministere, agenții guvernamentale sau alte instituții publice; achiziționarea de echipamente necesare pentru organizarea de campanii publice de informare; alte activități de relații publice; echiparea laboratoarelor de control; achiziționarea de echipamente de supraveghere a traficului rutier și asigurare a securității acestuia; achiziționarea de echipament pentru supravegherea și controlul frontierelor, etc.

- investiții pentru coeziune economică și socială, vizând dezvoltarea zonelor mai puțin avansate. În cadrul acestui program sunt finanțate proiecte de investiții în domenii cheie, precum: susținerea sectorului privat; dezvoltarea resurselor umane; eficiența energetică; dezvoltarea infrastructurii locale și/sau regionale; servicii sociale, etc. Scopul acestor investiții este crearea de locuri de muncă, creșterea nivelului competitivității și în general o mai bună calitate a vieții pentru locuitorii acestor regiuni.

ISPA – este cel de-al doilea instrument financiar nerambursabil, conceput pentru sprijinirea țărilor candidate în procesul de preaderare la Uniunea Europeană. Acest program oferă sprijin financiar în vederea alinierii standardelor de mediu la cele ale Uniunii Europene, extinderea și conectarea rețelelor de transport ale țărilor candidate cu cele trans-europene.

SAPARD – ca cel de-al treilea instrument de asistență financiară al Uniunii Europene, are drept scop sprijinirea țărilor candidate la aderare în procesul de pregătire pentru participare la Politica Agricolă Comună și Piață Internă, în rezolvarea problemelor specifice legate de agricultură și o dezvoltare rurală durabilă.

Aceste trei categorii de probleme vizează sprijinirea, așa cum s-a arătat, a țărilor candidate, în perioada de preaderare, adică până în 2006. Uniunea Europeană are, însă, programe de sprijin financiar pentru țările devenite membre ale Uniunii Europene, și după 2007, care vizează domenii tematice bine definite, cum ar fi¹:

- Fondul Social European (F.S.E.), destinat promovării locurilor de muncă și favorizării mobilității lucrătorilor pe teritoriul comunitar;

- Fondul European pentru Orientare și Garantare în Agricultură (F.E.O.G.A. – referitor la finanțarea politicii agricole comune) – Secțiunea Orientare, care contribuie la dezvoltarea și ajustarea structurală a zonelor rurale cu întârzieri în dezvoltare, prin îmbunătățirea eficienței structurilor de producție, de prelucrare și de comercializare a produselor agricole și silvicole;

- Fondul European de Dezvoltare Regională (F.E.D.R.), care constituie pilonul politicii regionale și ale cărui ajutoare privesc în mod specific regiunile rămase în urmă din punctul de vedere al dezvoltării, precum și cele care cunosc dificultăți structurale și de reconversie economică;

¹ Mirela Diaconescu, “Economie Europeană”, Editura Uranus, București, 2002, p. 176

– Instrumentul Financiar de Orientare a Pescuitului (I.F.O.P.), care este un instrument structural financiar destinat sectorului de pescuit.

Alături de aceste Fonduri structurale, există din 1993 și un Fond de Coeziune. Acest fond finanțează infrastructurile de transport și de mediu înconjurător în statele membre al căror PIB pe locuitor este inferior valorii de 90% din media comunitară. În prezent, pot beneficia de Fondul de Coeziune următoarele țări: Grecia, Spania, Irlanda și Portugalia.

Pentru edificarea mecanismului privind acordarea sprijinului financiar de către Uniunea Europeană, prin instrumentele financiare arătate, vom prezenta în continuare particularitățile gestionării proiectelor finanțate din fonduri nerambursabile în cadrul “Programului de restructurare a întreprinderilor și de reconversie profesională” (RICOP).

Aspecte particulare privind gestionarea fondurilor nerambursabile în cadrul Programului RICOP

A. Obiectivele programului

RICOP este o componentă a Programului Național pentru Integrare în UE, reglementat juridic prin Memorandumul de finanțare semnat de Guvernul României și Comisia Europeană, fiind ratificat prin hotărâri ale Guvernului României (H.G. 978/99 și O.G.R. 62/2000 – cu modificările ulterioare). RICOP este dezvoltat în cadrul programului de sprijin financiar PHARE.

Obiectivul general al programului RICOP îl constituie sprijinirea Guvernului în îndeplinirea criteriilor de aderare la UE privind domeniul politicilor economice².

Obiectivele imediate al programului RICOP constau în:

- sprijinirea Guvernului în implementarea politicilor și acțiunilor de restructurare, privatizare sau închidere a întreprinderilor generatoare de pierderi;
- diminuarea consecințelor închiderii întreprinderilor prin consolidarea sistemului de securitate socială și prin promovarea inițiativelor de ocupare;
- încurajarea activităților economice care duc la crearea susținută de locuri de muncă prin acordarea de asistență microîntreprinderilor și I.M.M.-urilor.

Pentru materializarea obiectivelor menționate, programul RICOP a dezvoltat următoarele componente:

- măsuri active de ocupare a forței de muncă;
- lucrări publice;
- măsuri pentru diminuarea impactului social al restructurării industriale;
- finanțarea întreprinderilor mici și mijlocii.

Obiectul specific al componentei de finanțare a I.M.M.-urilor din cadrul programului RICOP este de a acorda sprijin direct pentru crearea și dezvoltarea microîntreprinderilor și I.M.M.-urilor, în zonele afectate de restructurarea și închiderea unui număr mare de întreprinderi care înregistrează pierderi.

B. Criteriile de eligibilitate

Scopul programului de finanțare este de a ajuta la crearea de locuri de muncă în vederea atenuării impactului social al restructurării și de a încuraja tranziția către o economie de piață deplin funcțională.

Pentru accesarea fondurilor nerambursabile, solicitanții trebuie să îndeplinească o serie de criterii de eligibilitate, care se referă la:

- întreprinderile care pot solicita o finanțare nerambursabilă – eligibilitate solicitant;
- proiectele pentru care se acordă finanțarea nerambursabilă – eligibilitate proiect;

² Guvernul României, Organonța de Urgență nr. 62/2000 privind ratificarea Memorandumului de finanțare dintre Guvernul României și Comisia Europeană referitor la Programul RO 9904 pentru restructurarea întreprinderilor și reconversie profesională (RICOP), semnat la București la 30 decembrie 1999, Monitorul Oficial al României nr. 248/5.06.2004.

- tipurile de costuri ce pot fi luate în considerare pentru determinarea finanțării nerambursabile – eligibilitate costuri.

Criteriile de eligibilitate privitoare la solicitant, privesc condițiile ce trebuie să îndeplinite de către întreprinderile beneficiare a finanțărilor nerambursabile și care în principal se referă la:

Să fie o:

- Întreprindere cu maxim 9 angajați și cu o cifra de afaceri în anul premergător solicitării finanțării, de până la 8.000.000 Euro (echivalent lei), denumită microîntreprindere, sau
- Întreprindere care are între 10 și 249 angajați, cu o cifra anuală de afaceri în anul premergător cererii de finanțare, de până la 8 milioane Euro (echivalent lei) definită întreprindere mica și mijlocie, conform Legii 133/1999.

Să fie înregistrată conform Legii nr. 31/1991 cu modificările ulterioare și să desfășoare activitățile de producție legate de proiect pe teritoriul României, în una din zonele ce intră sub incidența Programului RICOP;

Să nu aibă printre acționari, întreprinderi private cu mai mult de 249 de angajați sau entități publice care să dețină mai mult de 25% din acțiunile sau drepturile de vot ale întreprinderii;

Să nu dețină mai mult de 25% din acțiunile sau drepturile de vot într-o întreprindere cu mai mult de 249 de angajați;

Să fie o întreprindere cu capital total privat din care cel puțin 20% să fie deținut de acționari privați români și un minim de 51% să fie deținut de acționari din UE și/sau țările Phare.

Să nu fi înregistrat pierderi în anul financiar premergător cererii de finanțare, conform bilanțului depus și înregistrat de Administrația Financiară, în cazul în care întreprinderea și-a început activitatea anterior acestei date;

Să fie direct responsabil de pregătirea și administrarea proiectului, să nu acționeze ca intermediar.

Să dispună de surse stabile și suficiente de finanțare pentru a asigura continuitatea organizației lor pe toată durata proiectului și, dacă este necesar, să contribuie la finanțarea acesteia;

Să aibă experiență și să poată demonstra capacitatea de a gestiona activități de amploarea proiectului pentru care este solicitată finanțarea nerambursabilă.

Să țină o evidență contabilă regulată și să prezinte situațiile financiare, în conformitate cu legislația română în vigoare.

Nu fac obiectul participării la selecția de proiecte, entitățile care:

Sunt în stare de faliment sau pe cale de lichidare, au afacerile administrate de către o instanță, au început proceduri de aranjamente cu creditorii, au activitățile suspendate sau se află în vreo situație asemănătoare ce decurge dintr-o procedură similară prevăzută în legislația sau reglementările naționale;

Sunt subiectul procedurilor preliminare de declarare a stării de faliment, de lichidare administrativă sau judiciară, de acorduri cu creditorii sau al oricărei alte proceduri asemănătoare prevăzute în legislația sau reglementările naționale;

Au suferit condamnări definitive pentru o încălcare a conduitei profesionale printr-o sentință care are forță de res judicata (adică, împotriva căreia nu se poate face apel);

Sunt vinovați de grave greșeli profesionale pe care Autoritatea Contractantă le poate dovedi prin orice mijloace;

Nu și-au îndeplinit obligațiile referitoare la plata contribuțiilor la asigurările sociale, în conformitate cu prevederile legale din România;

Nu și-au îndeplinit obligațiile legate de plata taxelor/impozitelor, în conformitate cu prevederile legale din România;

Se fac vinovați de inducerea gravă în eroare a Autorităților Finanțatoare, prin furnizarea de informații incorecte, ca o condiție de participare la o cerere de propuneri sau la încheierea unui contract;

Sunt declarați a fi într-o situație gravă de încălcare contractuală pentru neîndeplinirea obligațiilor provenind dintr-un alt contract încheiat cu Autoritatea Finanțatoare sau un alt contract finanțat din fondurile Comisiei Europene;

Au încercat să obțină informații confidențiale sau să influențeze comitetul de evaluare sau Autoritatea Finanțatoare în timpul procesului de evaluare a cererilor de propuneri prezente sau anterioare.

Criteriile referitoare la eligibilitatea proiectului privesc în principal:

- valoarea finanțării nerambursabile plus cofinanțarea, care trebuie să se încadreze în limitele minime și maxime fixate de către autoritatea finanțatoare;
- durata realizării proiectului;
- locația implementării proiectului;
- încadrarea proiectului într-unul din sectoarele de activitate acceptate de programul de finanțare;
- tipul de activitate propusă a fi finanțată, etc. De regulă finanțările nerambursabile sunt destinate sprijinirii proiectelor de investiții de capital și de angajare de forță de muncă, cu efect direct asupra creșterii productivității muncii și profitului întreprinderii. Locurile de muncă create ca rezultat direct al finanțării nerambursabile trebuie să fie viabile pe termen lung.

Eligibilitatea costurilor se referă la costurile care pot fi luate în considerare în cadrul proiectului de finanțare nerambursabilă. Pentru a îndeplini condiția de finanțare, costurile din bugetul proiectului trebuie să fie realist estimate în condiții de eficiență și încadrare în limita maximă admisă de programul de finanțare.

Pentru a fi admise (considerate eligibile) în contextul evaluării proiectului, costurile bugetate trebuie:

- să fie necesare realizării proiectului și să respecte principiile unui management financiar competent, din punct de vedere al utilizării eficiente a fondurilor și a raportului cost/beneficiu;
- să fie efectuate în perioada executării proiectului și să fie plătite din finanțarea nerambursabilă primită sau din fondurile proprii ale solicitantului;
- să fie înregistrate în contabilitatea beneficiarului de finanțare, să fie identificabile, verificabile și să fie dovedite prin documente originale, într-un cuvânt să fi reale.

Din punct de vedere al legăturii cu obiectul finanțării, costurile generate de implementarea proiectelor sunt:

- costuri directe eligibile;
- costuri indirecte eligibile;
- costuri neeligibile.

Următoarele costuri directe sunt eligibile:

Costurile de achiziție (inclusiv leasing) pentru mobilier, echipamente și piese de schimb (noi sau utilizate) care sunt esențiale pentru implementarea proiectului;

Servicii (transfer de tehnologie, consultanța economică și de marketing, cercetarea pieței, promovarea exportului, transport, etc) cu condiția să corespundă ratelor de piață și să nu fi fost efectuate în etapa de pregătire a cererii de finanțare;

Costurile care derivă direct din cerințele Contractului de finanțare, (diseminarea informațiilor, evaluarea specifică a proiectului, audit, traduceri, multiplicări, asigurări, instruirea specifică a celor implicați în proiect, etc.) inclusiv costurile serviciilor financiare (în special costul pentru transferuri și garanții financiare). Precizăm că asigurarea activelor tangibile procurate în cadrul proiectelor finanțate din fonduri nerambursabile este obligatorie;

Costurile de achiziție pentru terenuri și clădiri, renovări și construcții doar dacă sunt absolut necesare pentru implementarea directă a proiectului;

Taxe, exclusiv TVA-ul pentru care beneficiarul poate solicita recuperarea de la buget;

Capitalul de lucru nu trebuie sa depășească maximum 25% din finanțarea nerambursabilă totală. Acest cost trebuie să fie specificat în următoarele capitole ale bugetului proiectului după cum urmează:

- resurse umane;
- transport;
- materii prime;
- piese de schimb neacoperite de nici o garanție comercială;
- sediu local/costuri proiect;
- alte costuri și servicii;
- costuri administrative.

Costurile aferente personalului angajat după data de începere a contractului și pentru scopul proiectului, trebuie sa includă salariile reale plus taxele de asigurare socială și alte costuri aferente remunerației; salariile și costurile nu trebuie să depășească pe cele suportate în mod normal de Beneficiar, iar prețurile nu trebuie să fie mai mari decât cele general acceptate pe piața în discuție.

De asemenea costurile de transport și diurna pentru personalul care participă la proiect, cu condiția sa fie necesare pentru implementarea proiectului, trebuie să corespundă prețurilor pieței și să nu depășească rata general acceptată de Autoritatea Finanțatoare.

Costurile indirecte eligibile:

Un procentaj fix al costurilor indirecte ale beneficiarului, până la maximum 7% din totalul costurilor directe eligibile, reprezintă costuri indirecte eligibile ce privesc în general costurile administrative.

Costurile neeligibile privesc:

- Provizioane pentru posibile pierderi sau datorii viitoare;
- Dobânzi datorate de solicitant oricărui terț;
- Achiziționările de terenuri sau clădiri, exceptând cazurile în care acestea sunt necesare pentru implementarea directă a proiectului;
- Pierderile din schimbul valutar, în condițiile respectării clauzelor contractuale;
- Taxa pe valoarea adăugată pe care Beneficiarul finanțării o poate recupera;
- Costurile pentru studiile pregătitoare și/sau alte activități similare;
- Active care fac obiectul unei contribuții în natură (ex. teren, proprietate imobiliară fie ca este integrală sau parțială, bunuri de folosință îndelungată, materii prime, muncă caritabilă neplătită, prestată de o persoană fizică sau juridică).

Costurile privitoare la realizarea unui proiect finanțat din fonduri nerambursabile și contribuție proprie a beneficiarului sunt estimate în “Bugetul proiectului”, ca document obligatoriu pentru fundamentarea economică a proiectului.

O cotă de cheltuieli neprevăzute care nu pot depăși 5% din totalul costurilor eligibile, poate fi inclusă în Bugetul proiectului, sub denumirea de “Fond de rezervă”. Această sumă poate fi utilizată numai cu aprobarea prealabilă a finanțatorului.

C. Evaluarea cererilor de finanțare

Acordarea finanțării nerambursabile se face pe baza evaluării cererii de finanțare a solicitantului, care presupune următoarele verificări:

a) verificarea administrativă – în legătură cu îndeplinirea unor condiții de formă privind completarea cererii de finanțare, precum și existența unor documente însoțitoare;

b) verificarea eligibilității solicitantului și a proiectului;

Îndeplinirea criteriilor administrative și de eligibilitate (pct. a și b) sunt obligatorii pentru continuarea evaluării cererii de finanțare. Neîndeplinirea unuia sau mai multor criterii privind verificarea administrativă și/sau de eligibilitate, conduce la respingerea cererii de finanțare.

c) **evaluarea calității tehnice a propunerilor și evaluarea financiară**, în urma căreia se acordă un punctaj, care stă la baza întocmirii listei cu solicitanții acceptați la finanțare.

D. Încheierea și executarea contractului de grant

În urma aprobării cererii de finanțare, autoritatea finanțatoare propune beneficiarului un contract de finanțare, în care sunt prevăzute principalele drepturi și obligații ale părților, cu referire în principal la:

– **Valoarea finală a finanțării nerambursabile**

În contract se stipulează în mod expres valoarea ce face obiectul finanțării nerambursabile, care potrivit bugetului reprezintă o valoare estimativă maximă. Valoarea finanțării devine finală după încheierea implementării proiectului și prezentarea rapoartelor financiar-contabile finale. Contribuția unității finanțatoare poate fi diminuată dacă beneficiarul nu justifică cheltuielile aprobate prin bugetul proiectului, finanțatorul fiind în drept a solicita recuperarea sumelor deja achitate, dacă beneficiarul nu respectă clauzele contractuale.

– **Neîndeplinirea obiectivelor**

Dacă beneficiarul finanțării nu implementează proiectul așa cum s-a convenit prin contract (cererea de finanțare devine parte integrantă a contractului) autoritatea finanțatoare poate rezilia contractul de finanțare și este în drept a solicita reducerea finanțării sau recuperarea integrală sau parțială a sumelor deja achitate ca finanțare.

– **Garanția contractului**

Beneficiarul finanțării trebuie să garanteze respectarea contractului prin încheierea unui Contract de ipotecă/gaj, asupra proprietăților mobiliare viitoare sau activelor tangibile achiziționate total sau parțial din fonduri nerambursabile, care poate fi pus în executare de finanțator.

– **Modificarea structurii costurilor eligibile din buget**

Articolele bugetului pot varia fata de valorile originale doar dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

a) Variațiile/modificările să nu afecteze scopul inițial al proiectului; și

b) Impactul financiar se limitează la un transfer în cadrul unui singur capitol de buget sau la un transfer între capitolele bugetului care implică o variație mai mică de 10% din suma originală a capitolului bugetar.

Această metodă nu poate fi utilizată în scopul modificării capitolului bugetar pentru costuri indirecte (de regie) sau a fondului de rezerva, pentru care este necesară aprobarea anterioară a Autorității Finanțatoare.

– **Efectuarea plăților de către finanțator**

Autoritatea finanțatoare efectuează plățile către beneficiarului finanțării nerambursabile, astfel:

- o plată în avans, reprezentând 80% din finanțarea nerambursabilă, în decurs de 60 de zile de la primirea de către finanțator a:

- contractului de finanțare semnat de ambele părți;

- o cerere de plată, întocmită de beneficiar, conform model impus de finanțator;

- unei garanții financiare.

- o plată finală, de maximum 20% din valoarea finanțării nerambursabile, în termen de maxim 60 de zile de la prezentarea de către beneficiarul finanțării a cererii de plată finală însoțită de un raport tehnic și financiar final, sub rezerva aprobării acestuia de către autoritatea finanțatoare.

- Evidența și înregistrările contabile ale operațiunilor privind implementarea proiectului

Beneficiarul trebuie să țină corect și la zi contabilitatea și documentele specifice implementării Proiectului, folosind un sistem de evidență contabilă în partidă dublă, ca parte a contabilității proprii sau adiacent acesteia. Acest sistem dedicat va urmări procedurile dictate de practica profesională. Pentru fiecare Proiect trebuie ținută contabilitatea separată în care să se

detalieze toate veniturile și cheltuielile. Contabilitatea trebuie să poată oferi cu precizie detalii necesare privind fondurile plătite de Autoritatea Finanțatoare.

Auditul

Beneficiarul trebuie să se angajeze să permită angajaților Autorității Finanțatoare, Comisiei Europene, Curții de Conturi sau reprezentanților autorizați ai acestora accesul neîngrădit la sediile și adresele unde Proiectul este implementat, inclusiv accesul la sisteme computerizate, ca și accesul la toate documentele și fișierele din computer legate de managementul tehnic și financiar al Proiectului. Accesul reprezentanților autorizați ai Autorității Finanțatoare, Comisiei Europene sau Curții de Conturi va fi absolut confidențial privind terțele părți, fără a prejudicia obligațiile legale cărora le sunt supuse. Documentele trebuie să fie ușor accesibile și să fie arhivate într-un mod care să permită verificarea ușoară. Beneficiarul este obligat să informeze Autoritatea Finanțatoare asupra adresei exacte unde acestea sunt păstrate.

Documentele supuse auditării privesc:

A. Lucrări, bunuri și servicii:

- oferte de la furnizori;
- contracte sau comenzi;
- facturi și acte dovedind plățile făcute (comenzile ferme); dacă bunurile provin din stocurile beneficiarului, facturile vor reflecta prețul plătit la data achiziției; o copie a facturii de achiziție trebuie să fie atașată;
- pentru carburanți și uleiuri, beneficiarul va ține la zi o listă centralizatoare privind distanțele parcurse, consumul mediu al vehiculelor folosite, costurile carburanților și cheltuielile de întreținere.

B. Costurile de personal:

- un stat de plată pentru personalul angajat local pe baza contractelor cu durată fixă, cu detalierea remunerației în numerar sau în natură, contrasemnată corespunzător de persoana responsabilă la nivel local, cu detalierea salariului brut, taxelor și impozitelor, asigurărilor și salariului net;
- un stat de plată pentru angajații străini și/sau cei din țările Uniunii Europene (în cazul în care implementarea are loc în Europa) pe luni de muncă efectivă; cheltuielile vor fi evaluate pe baza costurilor unitare pe intervale de timp efectiv lucrate și vor fi detaliate în salariu brut, taxe și impozite, asigurări și salariu net.

Dacă mărimea finanțării este 100.000 EUR sau mai mare, un audit final va fi făcut la terminarea Proiectului. Dacă, în plus, durata realizării Proiectului depășește 18 luni, un audit anual va fi făcut pentru fiecare perioadă de 12 luni de implementare de la începerea Proiectului.

Fiecare raport de audit trebuie să aibă în vedere:

- analiza și verificarea naturii, legalității și corectitudinii cheltuielii;
- verificarea folosirii sumelor primite ca avans;
- auditul conturilor terțelor părți;
- confruntarea cheltuielilor cu conturile special desemnate la care face referire bugetul Proiectului;
- verificarea veniturilor Proiectului (inclusiv avansuri primite de la Comunitate, dobânzi la avansuri, cofinanțări și alte venituri generate de Proiect);
- informații privind localizarea precisă a sediului unde se află originalele documentelor justificative în eventualitatea verificării acestora de către Comisia Europeană sau Curtea de Conturi.

Publicitatea

Beneficiarul trebuie să ia toate măsurile necesare pentru a face cunoscută finanțarea sau co-finanțarea Proiectului de către Comunitate. Pentru aceasta, Beneficiarul va menționa Proiectul și contribuția financiară a Autorității Finanțatoare în informațiile transmise beneficiarilor finali ai Proiectului, în rapoartele interne și anuale și în orice relație cu presa.

E. Etape în gestionarea fondurilor nerambursabile

Ca urmare a evaluărilor efectuate de către Autoritatea Finanțatoare, sunt identificate proiectele eligibile ce urmează a beneficia de finanțări nerambursabile. Administratorul fondurilor nerambursabile încheie Contracte de Grant cu titularii proiectelor eligibile, după modelele aprobate de către Organismele CE.

Pentru gestionarea fondurilor nerambursabile, beneficiarii de Grant încheie o Convenție de Cont Special cu unitatea bancară desemnată de către finanțator, la care își deschide un Cont Special în EUR.

Procedura de utilizare a fondurilor nerambursabile, de către beneficiar, poate fi sistematizată în două secțiuni:

- alimentarea Contului Special al beneficiarului de Grant;
- implementarea proiectului și efectuarea plăților din Contul Special al beneficiarului de grant.

1. Alimentarea contului beneficiarului de grant

Urmare a încheierii Contractului de Grant, Convenției de Cont Special și a deschiderii Contului Special pe numele beneficiarului de grant, Autoritatea Finanțatoare poate efectua transferul fondurilor nerambursabile după următoarea schemă:

- a) maximum 80% din suma totală a finanțării nerambursabile, în contul special al beneficiarului de grant, pe baza cererii de plată adresată de către beneficiar;
- b) minimum 20% din suma totală a finanțării nerambursabile, în contul curent al beneficiarului, pe baza cererii de plată finală și a raportului tehnic și financiar final. Raportul financiar trebuie să includă documentele bancare și justificative privind utilizarea adecvată a tranșei primite ca avans de grant, precum și a contribuției proprii (facturi, state de plată, bonuri, chitanțe, ordine de plată, extrase de cont, confirmări ale furnizorilor privind încasarea sumelor, etc).

2. Implementarea proiectului și utilizarea fondurilor alocate

În legătură cu cea de-a doua secțiune, precizăm că aceasta presupune parcurgerea mai multor etape, și anume:

- a) organizarea de licitații, conform contractului de grant, pentru furnizorii bunurilor, serviciilor și lucrărilor prevăzute în bugetul proiectului;
- b) adjudecarea și încheierea contractelor comerciale pentru achiziții de bunuri / servicii / lucrări;
- c) confirmarea procedurii de contractare de către Autoritatea Finanțatoare;
- d) încheierea contractelor de garanție asupra activelor finanțate total sau parțial din fonduri nerambursabile și înregistrarea acestora la arhiva electronică sau Cartea funciară;
- e) plata furnizorilor de bunuri / servicii / lucrări, din contul special (numai după parcurgerea etapelor a - d).

Utilizarea fondurilor din contul special, de către beneficiar, are loc numai după aprobarea cererii de plată prezentată de beneficiarul de grant.

F. Rolul contabilității în gestiunea proiectelor finanțate din fonduri europene nerambursabile

Implicarea contabilității în gestiunea unor astfel de proiecte este necesară ca în orice proces decizional, evident adecvată condițiilor specifice acestor metode de management. La aceste din urmă aspecte ne referim în continuare.

Obiectivele contabilității în gestiunea proiectelor, considerăm a fi, cel puțin, următoarele:

- asigurarea informației necesare fundamentării bugetului și proiecțiilor financiare;
- elaborarea bugetului proiectului și proiecțiilor financiare;

- evidențierea operațiunilor privind primirea subvenției;
- evidențierea operațiunilor necesare realizării investiției subvenționate pe baza proiectului, și anume:
 - achiziția publică a bunurilor necesare realizării proiectului;
 - realizarea amenajărilor, dotărilor conexe și pregătirea amplasamentelor pentru utilaje;
 - angajarea și instruirea personalului;
 - punerea în funcțiune și efectuarea probelor tehnologice;
 - lansarea și vânzarea producției;
 - promovarea pe piață a produselor;
 - diseminarea rezultatelor implementării proiectului;
 - evaluarea proiectului.
- controlul operativ al costurilor;
- calculul unor indicatori economico-financiari;
- urmărirea și informarea privitoare la îndeplinirea condițiilor (clauzelor, pe tipuri) prevăzute la aprobarea subvenționării proiectului;
- lichidarea proiectului.

Bibliografie

1. M. Diaconescu, “Economie Europeană”, Editura Uranus, București, 2002;
2. Guvernul României, Ordonanța de Urgență nr. 62/2000 privind ratificarea Memorandumului de finanțare dintre Guvernul României și Comisia Europeană referitor la Programul RO 9904 pentru restructurarea întreprinderilor și reconversie profesională (RICOP), semnat la București la 30 decembrie 1999, Monitorul Oficial al României nr. 248/5.06.2004;
3. V. Pătruț, M. Deju, D. Păcurari, “Gestiunea și contabilitatea unor activități economice cu caracter deosebit”, Editura Junimea, Iași, 2005.